

ונשמרתם מארך, שתזהרו מארך על נפשותיכם לבב
תפלו במצודתכם, שיש אשר אדם נמצא במקום מסוכן
ואינו יודע מזה, ועל זה באה התורה"ק להזהיר
שהנכם נמצאים בגבול אחיכם בני עשו, ונשמרתם
מאך.

ואותם צו לאמר, אתם עוברים בגבול אחיכם בני
עשׂו היושבים בשער ויראו מכם, תדרעו שהנכם
נכנסים למקום טמא מדור התאות, וראשית כל
התורה הקדושה מבטיחה שכוחות הטומאה מתיראים
מכם, כי כה הקדושה יותר חזק מכח הטומאה, אכן

ה' אלקין עמד לא חסרת דבר

קשה מיום היותו לגוי, וזה כבר קרוב לאלפיים
שנה שהיהודים מתיסרים בגלות האחרונה שאין לה
חקר, ומהם היו זמנים קשים ביותר שדים נשף
כמים, ואחר כל זאת עם ישראל חי וקיים. וכח הקיום
של עם ישראל הוא מזה שהוא אלקין עמר, לא חסרת
דבר, וזה נתן להם את הכח לעמוד בכל מה שעבר
עליהם. וכAMD"א בזוה"ק (ח"ב ב:), כד עאלו ישראל
בגלותה דבבל חשבו דהא לית להו קיומה לעלמיין,
דהא קוב"ה שביק לון ולא ישגח בהונן לעלמיין,
שהחשבו כי הקב"ה השליך אותם מעלה פניו ולא תהיה
לهم עוד תקומה לעולם. ובכו מאר, ממש"ג עלי^ה
נהרות בכל שם ישבנו גם בכינו. ותנינן אמר ר' ינאי
שמעון בהיא שעתא קרא קודשא בריך הוא לכל
פמלייא דיליה וכו' וכל חילא דשמייא, ואמר לון מה
אתון עבדין הכא, באرض ישראל, ומה בני רחימאי
בגלותה דבבל ואתון הכא, קומו חותו כולכון לבבל
ואנא עמכוון, הה"ד כה אמר ה' למענכם שלחתני בבל
וגו', שהקב"ה וכל פמלייא של מעלה ירדו עמהם
לבבל. כד נחתו לבבל אפתחו שמייא ושרהת רוח
גבואה קדיشا על יחוּקָאֵל וחמא כל מה דחמא, ואמר
لون לישראל הא מריכון הכא, וכל חיל שמייא
ורתיכו דatto למידר בגיןיכו. כיון דחמו ישראל כך
חוּדו ולא חישו על גלותהון כלל, דהא ידעו דקוב"ה
לא שביק לון, שכאשר שמעו ישראל שהקב"ה נמצא
עםם שמחו מאר ומוגדל השמחה כבר לא הרגישו
כלל בעצר הגלות. ותנינן, בכל אחר דישראל גלו
תמן שכינתא גلتה עמהון. והיינו שהכח של ישראל
להחזיק מעמד בכל הגלויות הוא מתוך שמאמינים

בי' אלקין ברכך בכל מעשה ידיך ידע לכתר
את המדבר הגדול הזה וזה ארבעים שנה ה' אלקין
עמך לא חסרת דבר. הרה"ק המגיד מקוז'ניץ ז"ע
כתב בעבודת ישראל, ספרשה זו נקרת תמיד
בתשעת הימים שבין ר'ח' אב לט' בו, ומרומו בהאי
קרא ידוע לכתר את המדבר הגדול הזה, להורות שגם
בזמנים החשוכים ביותר הקב"ה נמצא עם ישראל,
שהגם כי אנו עוברים בין המצרים, ומר'ח' אב עד
ט' בו, לא יטוש ה' את עמו ונחלתו, כי ה' אלקין
עמך לא חסרת דבר, שהוא ית' עמר ואין חסר
כלום. כמו כאשר הוליכנו במדבר במקום סכנה
באرض לא עבר איש, היה ה' הולך לפניהם וגוי' וה'

אלקין עמר לא חסרת דבר, אותה בחיי יש גם
בימים הללו ימי החשכות של בין המצרים ותשעת
הימים שהם בבח' מדבר וגיא צלמות, וגם כי אלך
בגיא צלמות לא אירה רע כי אתה עמי, דהנה
אתה רומו לשם' החסד, כי עיקר החסד מה שאנו
זכים לקרוא לבוראנו הגדול והנורא בלשון אתה,
וזהו גם כי אלך בגיא צלמות לא אירה רע כי אתה
עמי.

והتورה הק' רומזת כאן את הדרך ליודי כאשר
עובדת עליו תקופה קשה בבח' לכתר ארבעים שנה
במדבר הגדול והנורא שהיה ה' אלקין עמר, שיאמין
כי אין זה מקרה אלא ה' אלקין עמר, ואמונה זו
היא העצה שלא יחסר לו דבר. וכגדיתא בספרים
הקדושים להמתקת כל הדינים היא ה' אלקין
עמך, שאו לא חסרת דבר. עם ישראל עבר ד' גליות

האמור בהמשך בנים משחיתים, היינו שאפילו כאשר הם משחיתים אינם חדים מהיות בנים, כי בנים אתם לה' אלקיכם זה נצחות. וכמו שפירשו המפרשים (ספרנו ואבן עזרא) על מאה"כ (דברים יד) בנים אתם לה' אלקיכם לא תtagודדו וגוי, שכן אשר קורה לאדם אסון גדול ואין לו במה להתנחות הריהו קורע את בשרו מעליו, אבל אתם הרי בנים לה' אליכם והוא הש"ת האוהב אתכם יותר מאב לבנו, ואין ראוי להראות תכלית הדאגה והצער על הקרוב שמת כנסנאך קרוב נכבד ממנו במעלה.

ויש לפреш באמריו ידע לכתך את המדבר, דהנה ידע הוא לשון דביקות כמו והאדם ידע וגוי, והיינו שכח הדביקות בין קוב"ה וישראל תמיד קיים שדור המדבר בזמניהם הגועים ביותר. וכמו שמצינו שדור המדבר נקרא דור דעה, ועל אף כל החטאיהם שעשו במדבר שלא היה מעולם דור כזה. כי עניין דור-ידעה הוא שהיתה עוד לעולם דור כזה. כי דעת היא הדביקות בהש"ת, שהיו להם מدة הדעת היא הדביקות בהש"ת, שהיו דבוקים בהש"ת תמיד. וזהו אומרו לא חסרת דבר, שהיו אוכלים את המן הק' לחם אבירים, ושותים מים מן הבאר, ולומדים תורה מפני משה רבינו, והיו דבוקים תמיד בהש"ת. וכדי' עוד בזוה"ק (ח"ג כב:) שלא יהיה דור כדור הזה זור-ידעה מתדקקו מה דלא מתדקקו דרין אחרים. וכן אי' בפירוש רמ"ד וואלי תלמיד הרמה"ל, על פסוק זה ידע לכתך את המדבר, שהרי פשוט הוא שהש"י יודע את הכל, אלא שאין ידיעה אלא לשון דביקות, כי היחיד הקדוש נדבק עליהם בכל מסעיהם, ובמקום שיש היחיד הקדוש אין מחסור מכל דבר.

וכח זה הוא שעומד לישראל בכל העתים, שכן אשר ה' אלקיך עמך לא חסרת דבר, כאשר יהודי דבוק בהש"ת אינו חסר כלום, ורק כאשר הוא מרגיש בנפשו מנתק מהש"ת או חסר לו ומעיקם עליו כל הצרות. כאשר יהודי מרגיש שהוא דבוק בהש"ת אז גם כי אלך בגין צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי. וזהו הכח שבכל מקום שגלו ישראל

ומחזיקים עצם בכך שה' אלקיך עמך, שהקב"ה נמצא בהם, וכאשר ה' אלקיך עמך אז לא חסרת דבר. זה כח קיומו של כל ישראל בכל העתים, וזה גם כח קיומו של כל יחיד בכל הזמנים הקשים העוברים עליו, שה' אלקיך עמך לא חסרת דבר, וכדברי הזוה"ק שבכל מקום שגלו ישראל שכינה עמם, שככה וה יכולם הם לשאת את הכל, שזה שיק גם לפרט כמו להכלל.

ומצינו עניין זה בדברי חז"ל (יומא נד:) שאמרו על חורבן בית המקדש כי בשעה שנכנסו אויבים לקודש הקודשים ראו את הרכובים מעורין זה בזה. והיינו שהקב"ה הראה אז גודל אהבתו לישראל, כי תמיד הרי רק ביום שישראל עושין רצונו של מקום היו הרכובים מעורין זה בזה, אבל בשעת החורבן היה הנגילי הזה להורות שכל החורבן אין אלא בבית בראי, אבל בבתי גוי הפניים לא כהתה אהבתה הקב"ה לישראל וכיימת בכל תוקפה אפילו בשעת החורבן. וביארנו בזה עוד עניין גiley תוקף האהבה בשעת החורבן, דיש ג' מדרגות באהבת אב לבן, יש בעת שהבן נמצא במחיצתו ומתעלס עמו באביהם, ולמעלה מזה כאשר הבן נמצא מרחקים שאו לב האב מלא געוגעים אליו. וועלה על כולנה בעת שהבן חוליה והאב הוא הרופא שצריך לנתחו ולהתוק את פצעו, שלב האב נקרע בקרבו מכאב בראשו את בנו האהוב נאנק ביסוריו, אלא שאין ביריה ומוכרח לעשות זאת למען הציל את חייו, ובאותה שעה האהבה חזקה עד מאד. עד"ז באהבת הקב"ה לישראל שם בבח"י בנים אתם לה' אלקיכם, הרי דוקא בעת החורבן שהיה מוכרכחים ליטיסר את ישראל ביסורים הקשים של החורבן והגלות, נתעורה אז תוקף האהבה החזקה ביותר. וע"ז אמרו במדרש (מובא באוהב ישראל) לא היה ביום מועד לישראל כי הוא היה גiley גודל הפלגת האהבה הפנית לישראל לאין ערוך מבשר זמנים, שם בבח"י בנים, ובנים הוא מציאות נצחת שאינה משתנה לעולם. יש בח"י מלך ועמו, שאם מורדים במלך מתבטל הקשר ביניהם, אבל בן הוא דבר תמידי ונצחי שא"א לנתקו. וכמו שפירשנו עניין החזון והבשורה בנבואת ישעיהו בהפטרת השבוע, שהוא

נסתמו עיניהם ולבם, ורק משנפטר יעקב וניטלה מהם בחיי הדיביקות שלו או נסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרת השיעבוד.

זו העצה הגדולה ביותר להמתקת הדיינים, ה' אלקיך עמר. ישראל הלכו ארבעים שנה במדבר, ארץ ציה וצלמות שאין שם מואמה, והלכו בכח שה' אלקיך עמר, שהיו דבוקים בהשיות. וכן הוא הדרך ליהודי בכל מצביו, גם כשהוא בחשכות גדולה אם בגשמיות ואם ברוחניות, יהיה דבוק בהשיות והוא ה' אלקיך עמר, שהוא לא חסרת דבר.

שכינה עמם, היינו הדיביקות בשכינה שמכחה עמדו בכל הנלוות ולא חסרת דבר. וכך שפירשנו דברי רשי"י בראש פרשת ויחי, למה פרשה זו סתומה, לפי שכיוון שנפטר יעקב נסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרת השיעבוד, ממשמע שום קודם לכך היה נלות ושיעבוד, רק כיוון שנפטר יעקב נסתמו עיניהם ולבם מצרת השיעבוד. והיינו לפי שע יעקב אבינו הוא מקור הדיביקות בהשיות, וכל זמן שהיה חי השפיע לישראל את הדיביקות בה, ומילא לא הרגישי כלל את צרות הנלוות, ואף שכבר היו בגלות אבל לא

שבת חזון

זה אני צם האוכל להשיבו. וזהי כוונת שאלת המדריש יכול על מגן, פ"י שהאבלות על ביהם"ק היא על חنم, שמתאבלים על העבר שהיה ואיננו. ע"ז עונה המדריש ת"ל על רוב פשעה, היינו כאמור חול"ל כל שלא נבנה בהם"ק בימיו כאילו נחרב בימיו, שהאבלות היא על זה שנחרב בימיו, וזה על רוב פשעה, על רוב פשעיו וחתאו שמנעו הטוב שאין הוא עם ביהם"ק יכולם לדור בעולם אחד. והיינו דהאבלות של ת"ב אינה אבלות על העבר אלא ענינה תשובה, שהודי מתאבל על רוב פשעיו שהוא רחוק כ"כ מהשיות שאין ביהם"ק יכול להיבנות בימי.

והנה בעניין תשובה ביארנו שיש בזה ב' דרכיהם, יש את הדרך של סור מרע ועשה טוב, בראשית ציריך להתחילה בסור מרע, לעקור את הרע, ואח"כ עשה טוב. כי כל זמן שעוד יש בו רע אינו יכול לבוא לעשה טוב. ויש עוד דרך עילאית, כמו שפירשו צדיקים سور מרע על ידי עשה טוב. והוא עד שכתוב הרמח"ל בריש ספר מסלת יהודים שהאדם לא נברא אלא להתענג על ה' ולהגנות מזו שיכינתו, וו התכליות של יהודי ותכליות העבדות, וכאשר יהודי זוכה להתענג על ה' הרי כל העידונים וכל התענוגים

שבת זו נקראת שבת חזון, ע"ש שפטירין בה חזון ישועה. והנה לשון זה חזון אינו מצוי בשאר נביאים, וצ"ב במה נתיחה נבאות ישועה מכל הנביאים שנקרת בשם חזון, והרי יכולה דברי מוסר ותוכחה בניים גדלתי ורוממתי והם פשעו بي וגוי, ומהוצע דוקא היא נאמרה בלשון חזון (ועי' ברש"י מש"כ בזח). ולמה נקראת השבת דוקא ע"ש זה. וכן הלשון שאמր שמעו שמים והאווני ארץ כי ה' דבר אינו מצוי במק"א.

ויל העניין ע"פ מש"כ בספה"ק פרי הארץ (פר' מטו"מ), שבקשתה ביותר על עניין האבלות של תשעה באב, הלא עצבות ויגון היא הקליפה הקשה ביותר מכל הקליפות, שהרי העבודה וזה נקראת על שמה עצביהם כסף וזהב (תהלים קטו) וכן חבר עצבים (הושע ד), והעצבות אין לה שייכות עם השיות כמאמר עוז וחודה במקומו, ואין השכינה שורה אלא מתוך שמה. ו מבאר ע"פ דברי המדרש (אייכה אלב) עה"פ כי ה' הוגה על רוב פשעה, יכול על מגן ת"ל על רוב פשעה. ומפרש בזה, דלא כאו' תמורה עצם עניין האבלות על חורבן בית המקדש, מה שיקייל ויגון על מה שהיה ואיננו, כי מה שעבר אין, כמו שאמר דוד המלך ע"ה אחרי מות הילד, למה